

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 10
2024

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 10

Рівне, 2024

Студентський дайджест : збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти.
Випуск 10. Рівне : РДГУ, 2024. 110 с.

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, в.о.ректора, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Виконавчий редактор:

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії:

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, професор кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олена Сергіївна - здобувач ступеня PhD кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету за спеціальністю 053 «Психологія»..

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол №12 від 5 грудня 2024 р.)*

6. The psychological costs of war: Military combat and mental health. 2013 [Електронний ресурс]. URL: <https://surl.li/qjtsyj>
7. Prevalence Estimates of Combat-Related PTSD: A Critical Review. 2011 [Електронний ресурс]. URL: <https://surl.li/gijvgw>
8. Over 2800 Israeli soldiers receive rehabilitation treatment amid attacks on Gaza [Електронний ресурс]. URL: <https://surl.li/bunagt> Корольчук О. Л. Посттравматичний стресовий розлад як новий виклик сучасній Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. Вип. №17. 2016. С. 104-111

УДК 316.66

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДЕМОБІЛІЗОВАНИМ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ

Бондар Альона, здобувач ОС «магістр»

спеціальності 053 «Психологія», 1 курс, РДГУ

Науковий керівник: Безлюдна В.І., кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри

Постановка проблеми. Реалії сьогодення вимагають особливого ставлення всіх верств населення до демобілізованих військовослужбовців, які повертаючись у мирне життя потребують не лише турботи, підтримки рідних та близьких, відновлення соціальних зв'язків, але і кваліфікованої психологічної допомоги. Для забезпечення оптимальних умов ресоціалізації військовослужбовців вивчається досвід країн, які мають вагомі напрацювання в даному напрямку, проте, кожен окремий випадок потребує індивідуального підходу та ресурсів і не завжди є ефективним. Крім того, з 2014 р. на психологічну реабілітацію та соціалізацію учасників бойових дій щорічно здійснюються видатки з державного бюджету України, що свідчить про власні напрацювання. Зокрема, постійно ведеться пошук дієвих методів допомоги, розробляються тренінгові програми ресоціалізації, які спрямовані на роботу не лише з демобілізованими військовослужбовцями, але і їхніми сім'ями та близьким оточенням. Оскільки така співпраця, як показує досвід і час, є більш дієвою і сприяє їх врівноваженості, свідомому відновленню, контролю своїх почуттів та емоцій, нормалізації внутрішніх станів, орієнтує на постановку нових цілей, завдань та досягнень. Звісно тривалість та успішність роботи психологів залежить від фізичного стану демобілізованого військовослужбовця, змін у психологічному світогляді та налаштованості на посилену роботу і результат.

Мета дослідження – проаналізувати особливості надання психологічної допомоги демобілізованим військовослужбовцям.

Виклад основного матеріалу дослідження. До роботи з надання допомоги демобілізованим військовослужбовцям залучені реабілітологи, соціальні працівники, волонтери, лідери громадських організацій, психологи, а також самі військовослужбовці, які вже пройшли шлях відновлення. Однак за сучасних умов та методів ведення війни кількість військовослужбовців, які потребують допомоги значно збільшилася, що зумовило нестачу кваліфікованих фахівців. Відповідно активізували роботу центри волонтерської психологічної допомоги, які насамперед акцентують увагу на збереженні та відновленні фізичного і психічного здоров'я, зниження рівня депресії, невизначеності, розгубленості, соціальної незахищеності демобілізованого військовослужбовця, а також забезпечення його адаптації та повернення до нормального цивільного життя з усіма важливими соціальними потребами.

Важливо зауважити, що найбільш поширеними розладами у демобілізованих військовослужбовців, з якими працюють психологи, є посттравматичні. Вони кардинально впливають не лише на життя демобілізованого військовослужбовця, але і близьке оточення, що створює соціальну напругу та може ще більше поглиблювати посттравматичний

стресовий розлад. Також важливу роль займають проблеми, які пов'язані з фізичними травмами демобілізованих військовослужбовців. Оскільки потрібно враховувати причини та наслідки фізичних змін (отримали, беручи участь у бойових діях, в полоні, зазнали катувань чи насильства тощо), які обумовлюють і психічні зміни [1]. Часто після звільнення з полону у військовослужбовців можуть зберігатися набуті в полоні стратегії виживання (наприклад, парадокс контролю), що призводить до додаткових ускладнень у процесі повернення до нормального життя в соціумі. Також катування та насильство завжди спрямовані на руйнування особистості. Відбувається втрата відчуття безпеки, ідентичності та приналежності до різноманітних соціальних груп, стабільності, з'являється недовіра не лише до себе, але і до світу. Свідома відмова від приналежності до тієї чи іншої групи сприймається людиною крізь призму зменшення ризиків та чинників, що можуть поглибити її вразливість, проте, відбувається навпаки. Тому для демобілізованих військовослужбовців важливо при наданні допомоги забезпечити реалізацію базових потреб і стабілізувати ситуацію, відновити відчуття людської гідності, самоідентичності, а також сенсу самого життя. Проте робота психологів з цією категорією осіб інколи ускладнюється відсутністю будь якого бажання співпрацювати або ж відбувається погіршення стану демобілізованого військовослужбовця внаслідок повторного переживання початкового травматичного досвіду через неусвідомлене чи усвідомлене нагадування про пережиту травму, психотравмуючу ситуацію.

Демобілізовані військовослужбовці часто не виявляють бажання спілкуватися з тими людьми, з якими дружили раніше. Навіть коли і починають спілкування, то не завжди можуть себе контролювати і виражають надмірну емоційність, агресію, як вербальну та фізичну, роздратованість, різкі зміни настрою. Відповідно таке спілкування призводить до провокативних запитань, висловлювань, конфліктів, бійок, що ще більш поглиблює стресовий стан військовослужбовця і перешкоджає соціалізації. Саме тому, працюючи з такими людьми психологу необхідно налаштувати контакт та рекомендувати не включатися у активне життя відразу, а поступово, щоб підготувати оточення і людину до можливих різноманітних ситуацій. Для ефективної роботи та забезпечення належних умов ресоціалізації демобілізованих військовослужбовців психологу важливо з'ясувати індивідуально-особистісні особливості поведінки, визначити рівень розладів психіки, емоційні та вольові можливості, рівень продуктивності, можливості працювати, а також підібрати ефективні заходи індивідуальної та групової психологічної допомоги, що спрямована в першу чергу на контроль негативних психічних проявів [2].

В пошуках рішень відповідно до потреб демобілізованих військовослужбовців постійно розробляються нові тренінгові програми. Наприклад, авторами [3] запропонована авторська програма розвитку духовних цінностей, яка спрямовує на дві фундаментальні потреби – ідеальної потреби пізнання та соціальної потреби жити й діяти для інших. Основними показниками розвитку духовності особистості є чинники саморегуляції (воля, совість та віра), а також пізнавальні, емоційно-вольові психічні процеси, психічні стани і властивості, психічна діяльність тощо. Оскільки прагнення до постійного духовного зростання особливо притаманне українському народу, такий підхід має допомогти людині знайти правильний шлях опираючись на закони правди, справедливості та віри, особливо в тих випадках коли складно відновити чи знайти новий сенс життя.

Висновки. Надання психологічної допомоги демобілізованим військовослужбовцям є дуже складним процесом, оскільки потребує чіткого врахування як фізичного, так і психічного стану. Найважче розвіяти ілюзію демобілізованих військовослужбовців, що уникнення спілкування з соціумом зможе зцілити їх від травм та вберегти від повторного травмування. Розроблені тренінгові програми роботи з демобілізованими військовослужбовцями проходять апробацію, проте, немає єдиного універсального підходу надання психологічної допомоги, що ефективно поєднує вправи швидкого результату зменшення посттравматичного стресового розладу, депресії, підвищеної збудливості, паніки, безпорадності, провини, роздратування, соціального включення до нормального життя тощо. Робота на позитивний результат вимагає індивідуального підходу до ситуації, часу і

наполегливих зусиль як самого демобілізованого військовослужбовця, так і близького його оточення та звісно залежить від компетентності психолога.

Список використаних джерел

1. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Олійник В.О., Хоружий С.М., Ларіонов С.О., Сириця М.В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. Київ : 7БЦ, 2023. 175с.
2. Лесков В. О. Соціально-психологічна реабілітація військовослужбовців із районів військових конфліктів : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.09. Хмельницький, 2008. 22 с.
3. Цимбалюк М., Жигайло Н. Психологічна адаптація до цивільного життя демобілізованих з лав ЗСУ та інших військових формувань. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*. 2023. Випуск 16. С. 46–55.

УДК 159.923.3 : 316.474

ПРАГНЕННЯ ДО КРАСИ ТА ПРИВАБЛИВОСТІ У КОНТЕКСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ

Боярчук Мар'яна, здобувач ОС «магістр»

спеціальності 053 «Психологія», 1 курс, РДГУ

*Науковий керівник: Безлюдна В.І., кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри*

Постановка проблеми. Прагнення до краси і привабливості є фундаментальним аспектом людської природи, що глибоко вплетений у психологічну структуру особистості та соціальні взаємодії. У сучасному суспільстві, де візуальні образи набувають все більшого значення, це прагнення часто стає джерелом як позитивних змін, так і психологічного дискомфорту, що зумовлює необхідність професійного психологічного супроводу осіб, орієнтованих на досягнення певних естетичних стандартів

Мета повідомлення – простежити психосоціальні основи ставлення людини до своєї зовнішності та психологічний супровід особистісної стратегії. Виклад основного матеріалу дослідження. Розуміння краси, як соціокультурного феномену, постійно еволюціонує, відображаючи зміни в суспільних цінностях та ідеалах. Сучасні дослідження показують, що сприйняття привабливості формується під впливом численних факторів, включаючи культурні традиції, медіа-простір, соціальні мережі та особистісні установки. Психологічний супровід у цьому контексті має враховувати складну взаємодію між індивідуальним прагненням до краси та соціальними очікуваннями, допомагаючи людині знаходити баланс між самовдосконаленням самоприйняттям та соціальним прийняттям [1, С. 272].

У епоху цифрових технологій та соціальних мереж стандарти краси стають все більш уніфікованими та часто недосяжними, створюючи підвищений психологічний тиск на особистість. Прагнення відповідати цим стандартам може призводити до розвитку тривожних станів, зниження самооцінки та порушень у сприйнятті власного тіла. Психологічний супровід має зосереджуватися на формуванні здорового ставлення до своєї зовнішності, розвитку критичного мислення щодо нав'язаних стереотипів краси та підтримці психологічного благополуччя особистості.

Важливим аспектом психологічного супроводу є робота з внутрішніми мотивами прагнення до краси. Дослідження показують, що бажання бути привабливим може бути пов'язане з глибинними психологічними потребами в прийнятті, визнанні та самореалізації. Професійний супровід допомагає людині усвідомити справжні причини свого прагнення до краси, відрізнити здорове бажання самовдосконалення від компульсивного прагнення відповідати зовнішнім стандартам [2, С. 320]. Сучасні підходи до психологічного супроводу

ЗМІСТ

Частина 1. ТЕОРЕТИКО-ЕМПІРИЧНИЙ КОНТЕНТ МОЛОДІЖНИХ ПОШУКІВ	
Аладько Тетяна Психологічні чинники професійного вигорання медичних працівників під час війни	3
Бондар Альона Психологічні особливості переходу військовослужбовців від умов бойових дій до цивільного життя	6
Бондар Альона Особливості надання психологічної допомоги демобілізованим військовослужбовцям	8
Боярчук Мар'яна Прагнення до краси та привабливості у контексті психологічного супроводу	10
Василюк Марія Особливості емоційного розвитку дошкільників в умовах війни	12
Верстляр Ярослава Психологічні особливості управлінської діяльності менеджера	15
Горшковська Лілія Проблема об'єктивності в оцінці претендентів на посаду у процесі кадрового відбору	18
Гуцуляк Ангеліна Особливості сприймання казок дітьми старшого шкільного віку	19
Данильченко Олександр Психологічні особливості впливу інтернет-технологій на студентську молодь	23
Дем'янюк Любов Психологічні особливості стресостійкості особистості у період військового стану	26
Карпова Жанна Психологія роботи з сім'ями в складних життєвих обставинах	28
Катеринчук Дарія Теоретичні аспекти проблеми розвитку емоційного інтелекту в підлітковому віці	30
Ковальчук Олена Психологічні чинники депресії у підлітковому віці	32
Косяк Тетяна Ігрові технології в регуляції емоційних станів дітей ігрові технології в регуляції емоційних станів дітей в умовах воєнного часу	35
Кравцова Світлана Психологічна корекція тривожно-депресивних станів дорослих середнього віку засобами емоційно-образної терапії	38
Кравчук Ірина Психологічні детермінанти агресії: ретроспективний аналіз	40
Любчик Олександра Роль державних та громадських ініціатив у підтримці ментального здоров'я ВПО після окупації	44
Луцак Ольга Роль ігрової діяльності в розвитку дітей молодшого дошкільного віку	47
Малафей Вікторія Когнітивно-поведінкова терапія як ефективний метод роботи з кризовими станами клієнтів	50
Малютіна Олександра Формування соціальної компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами казки	52
Мельник Людмила Роль психологічної підтримки у коригуванні впливу чинників,	54

що впливають на професійне самовизначення осіб юнацького віку	
Мельничук Оксана, Піонтковська Діана Психологічні особливості впливу інтернет-технологій на студентську молодь	56
Оздемір Оксана Емоційний інтелект як складова професійного становлення студентів-філологів	59
Омелич Григорій Формування фінансової грамотності дітей дошкільного віку: педагогічні можливості дидактичної гри	62
Пантелеймонова Наталія, Широких Анастасія Особливості симптомів ПТСР та специфіка його діагностики у військовослужбовців	65
Пермінова Наталія Психологічні чинники управління персоналом в умовах воєнного стану	68
Помаранський Валентин Дослідження психологічної готовності до бойових дій у добровольців сил територіальної оборони Збройних сил України	71
Рабош Наталія Особливості педагогічних конфліктів : шляхи вирішення	74
Рожко Олена Розвиток літературних здібностей у підлітковому та юнацькому віці	77
Сабат Єлизавета Вплив соціальних мереж на комунікативну поведінку старшокурників	79
Сапронова Катерина Сімейні конфлікти як складова міжособистісної взаємодії подружніх пар	82
Супрунюк Олена Розвиток емоційного інтелекту у дітей молодшого шкільного віку арт-терапевтичними технологіями	84
Хома Людмила Стан медіаосвіти українського юнацтва у період війни	87
Яницька Ольга Фактори ризику ПТСР у військовослужбовців в умовах бойових дій, шляхи їх виявлення та запобігання	89
Яскевець Тетяна Теоретико-методологічні дослідження соціального інтелекту особистості	92
Частина 2. ЛІТЕРАТУРНИЙ КРЕАТИВ: «СТУДЕНТСЬКИЙ ДАРУНОК УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ» (авторські казки)	
Лазарчук Яна З Україною в серці	95
Власюк Вікторія Птах світла	96
Галюк Світлана Разом непереможні!	97
Дубич Ольга Хосмко та чарівний метелик	98
Жмура Світлана Як ведмідь допоміг зайчику який заблукав	99
Ковальчук Соломія Слідуй світлу в своєму серці	100
Левчук Андрій Лисичка та чарівна квітка	101
Максимчук Маргарита Дикий вогонь	101
Михасик Ольга Казка про білочку Марисю та її страх	102

Шелест Марія Казка про мишеня та велике бажання	103
Частина 3 МАТЕРІАЛИ КОНКУРСУ СТУДЕНТСЬКИХ РОБІТ «ПОЯСНИ ДИТИНІ ПРО ГОЛОДОМОР»	
Правник Ярослав, Мельничук Софія, Кучер Максим, Демчук Анна Вони просто чекали нашої смерті	105
Галаган Крістіна Хліб, що став пам'яттю: Історія про Голодомор для дітей	107

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ

Збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 10

Упорядники:

проф. Павелків Р. В., проф. Корчакова Н. В.

Підписано до друку 05.12.2024 р.

Формат 60х84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний. Ум.
друк. арк. 13,4. Наклад 300

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2458 від 30.03.2006 р.